بسم الله الرحمن الرحيم

قائد شهید؛ احیـــــاگر
اعتـــــکاف

کاری از ستاد مرکزی اعتکاف

گردآوری:
علی شعبانی
محمد حسین رضائی

خرداد مـــاه ۱۴۰۵

آدرس:
قم ، ۴۵ متری عماریاسر، روبروی مدرسه علمیه
ملاصادق، مسجد اهل‌بیت (علیه السلام) پلاک ۵۵

کد پســـــتی:
۳۷۱۵۷-۱۳۹۸۹

شـماره تمـــاس:
۰۲۵-۳۷۷۱۲۱۷۵

www.itikaf.ir

فهرست

مقدمه ٦
چیستی و فلسفه اعتکاف ٨
آثار فردی اعتکاف. ١٥
اعتکاف و جوانان ١٩
اعتکاف و دانشگاهیان. ٢٥
اعتکاف؛ رویش انقلاب اسلامی ٣٢
اعتکاف و جامعه اسلامی ٤١
اعتکاف در میدان تقابل فرهنگی ٤٥

توصیه‌ها و الزامات اعتکاف ۵۰
اعتکافِ آینده‌ساز ۶۱
متن کامل بیانات در اولین دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف و اعضای سوّمین جشنواره‌ی سراسری علمی فرهنگی اعتکاف . ۶۵
متن کامل بیانات در جمع مسئولان ستاد مرکزی اعتکاف. . . ۷۱

مقدمه

اعتکاف، جلوه‌ای روشن از بازگشت انسان به خویشتن الهی و فرصتی ارزشمند برای تجدید عهد با خداوند متعال است؛ عبادتی جامع که در پرتو انقلاب اسلامی حیات دوباره یافت و در نقشه جامع تمدن نوین اسلامی در اندیشه فکری رهبرشهید انقلاب به یکی از شاخص‌ترین جلوه‌های معنویت و خودسازی در جامعه اسلامی تبدیل شد.

رهبر شهید انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای در نزدیک به چهار دهه رهبری هدایتگرانه با نگاهی عمیق و آینده‌نگر بارها به تبیین جایگاه اعتکاف پرداختند. معظم‌له در چهل‌وهفت سخنرانی و پیام، ابعاد فردی، اجتماعی و تمدنی این عبادت را تشریح کرده و گسترش آن را نشانه‌ای از جهت‌گیری صحیح جامعه اسلامی به سوی معنویت دانسته‌اند. همچنین در بیانیه گام انقلاب اسلامی اعتکاف را از معیارهای سنجش رشد معنوی و از نشانه‌های پیشرفت جامعه اسلامی معرفی کردند.

کتاب «احیاگر اعتکاف» مجموعه بیانات رهبر شهید انقلاب رضوان الله تعالی علیه درباره اعتکاف است که با هدف ترسیم منظومه فکری معظم‌له در باب اعتکاف گردآوری شده است. این اثر می‌کوشد تصویری منسجم از دیدگاه‌های راهبردی ایشان درباره حقیقت، کارکردها، آثار و افق‌های اعتکاف ارائه دهد و زمینه بهره‌مندی هرچه بیشتر پژوهشگران، فعالان فرهنگی، دست‌اندرکاران اعتکاف و عموم علاقه‌مندان را فراهم سازد.

ستاد مرکزی اعتکاف امیدوار است انتشار این مجموعه، گامی مؤثر در تعمیق معرفت نسبت به این سنت نورانی و ترویج و گسترش فرهنگ اعتکاف در جامعه اسلامی باشد.

قم - ستاد مرکزی اعتکاف

فصل اول

چیستی و فلسفه اعتکاف

تعریف اعتکاف

اعتکاف این است؛ یعنی عبادتی است که جنبه‌ی ریاضت دارد. خیلی از عبادات همین‌جورند؛ جنبه‌ی ریاضت دارند. ریاضت‌هایی که انسان با طوع و رغبت بر خود تحمیل می‌کند تا درون خود را، معنویّت خود را، دل خود را ارتقا ببخشد؛ این از جمله‌ی این‌چنین عبادت‌هایی است. حالا معمولِ ما سه روز است منتها خب، ادامه دارد یعنی تا نُه روز، ده روز، می‌توانند اعتکاف کنند. ریاضت‌هایی که انسان با طوع و رغبت بر خود تحمیل می‌کند تا درون خود را، معنویّت خود را، دل خود را ارتقا ببخشد؛ این از جمله‌ی این‌چنین عبادت‌هایی است.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

اعتکاف و خودسازی

سؤال: آیا اعتکاف در اسلام موجب سکون نیست؟ جواب: ابداً اینطور نیست، اعتکاف این است که شما از غذای خانه و راحتی خانه و همه چیز دست بکشید و در مسجد به تن خود ریاضت بدهید. این نه‌تنها سکون نیست، بلکه یک حرکتی است، وانگهی اعتکاف را همیشه نگفته‌اند بکنید، اگر خیلی هم همت داشته باشید هر ماهی مثلاً یک روز یا دو روز یا سه روز، اگر کسی همیشه برود اعتکاف کند این قطعاً حرام است، اما در این حد و به قدر نمک طعام انسانی که سرگرم مادیات زندگی است خودش را از مادیات و از راحتی خانه و زندگی خانه جدا کند. در یک مسجدی فرض سه روز و سه شب بماند این خودش یک حرکت معنوی و خودسازی است که خودسازی چیز بسیار مهمی است.

بیانات در جلسه یازدهم تفسیر سوره بقره - ۱۳۷۰/۰۸/۱۵

اعتکاف؛ نزدیکی به خدا

اعتکاف برای نزدیک شدن به خدا است. شما مسئولین اعتکاف ببینید چه کار می‌توانید بکنید که هم دل او به خدا نزدیک بشود، هم مغز و ذهنش به خدا نزدیک بشود. وقتی انسان در درون، در دل، در باطن با خدای متعال انس پیدا کرد، در ظاهرِ او هم اثر می‌گذارد و در ظاهر هم نشان داده می‌شود.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

اعتکاف؛ محدودیت برای رسیدن به فرصت

اعتکاف در واقع [یعنی] خود را محبوس کردن در یک مکان محدود و ایجاد محدودیت در خود. عُکوف یعنی بسته بودن؛ خود را به یک نقطه‌ای منحصر کردن، برای اینکه خلوتی در دل به‌وجود بیاید که انسان بتواند فرصت ارتباط صمیمی و خالص با خدای عالم را پیدا کند.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

اعتکاف؛ تقدم رضا و خواست الهی

توصیه‌ی من این است که در این سه روزی که شما در مسجد هستید، تمرین مراقبت از خود بکنید؛ حرف که می‌زنید، غذا که می‌خورید، معاشرت که می‌کنید، کتاب که می‌خوانید، فکر که می‌کنید، نقشه که برای آینده می‌کشید، در همه‌ی این چیزها مراقب باشید رضای الهی و خواست الهی را بر هوای نفستان مقدم بدارید؛ تسلیم هوای نفس نشوید. تمرین این چیزها در این سه روز می‌تواند درسی باشد برای خود آن عزیزان و برای ماها که این‌جا نشسته‌ایم و با غبطه نگاه می‌کنیم به حال جوانان عزیزمان که در حال اعتکاف هستند.

بیانات در خطبه‌های نمازجمعه ۱۳۸٤/۰۵/۲۸

اعتکاف؛ تولید خضوع و خشوع

وقتی حالت خشوع به انسان دست داد، خضوع هم به دنبال خشوع می‌آید؛ و این آن‌وقت در زندگی اثر می‌گذارد؛ این جوانی که بعد از این سه روز از اعتکاف آمد بیرون، پاکیزه می‌شود، شستشو می‌شود و می‌آید بیرون؛ طهارتی پیدا می‌کند معنای او؛ این برایش ذخیره است. این خیلی چیز باعظمت و مهمّی است: سه روز روزه‌داری، و انقطاع از دنباله‌های متعارف زندگی، و توجّه به خدای متعال و به معنویّات و به معارف و به توحید؛ اینها خیلی باارزش است.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

فصل دوم

آثار فردی اعتکاف

اعتکاف؛ تقویت اخلاص و حضور قلب

وقتی اعتکاف می‌کنید، وقتی روزه می‌گیرید، وقتی اجتماعات مذهبی تشکیل می‌دهید، باید همراه با توجه به خدای متعال و همراه با اخلاص باشد. کلید موفقیت اینهاست. اگر این نباشد، همان چیزی بر سر انسان خواهد آمد که دیدید بر سر عده‌ای آمد. عده‌ای در اول انقلاب خیلی تند و داغ و پُرشور بودند، اما متأسفانه فکر دینی آنها عمق نداشت؛ با اولین باد سردی که از طرف تبلیغات دشمنان آمد، برگ و بار انقلابی‌شان ریخت و جوشش انقلابی‌شان تمام شد! بعضی‌ها صدوهشتاد درجه این طرف غلتیدند. من یکوقت به یکی از این آقایان گفتم که شماها اوایل انقلاب در زمینه‌ی مسائل اقتصادی چپِ چپ بودید و ما از تندروی‌های چپگرایی شما را منع می‌کردیم؛ اما الان شما رفته‌اید منتهاالیه جهت مقابل، و شده‌اید راستِ راست! ما همان‌جایی که قبلاً بودیم، ایستاده‌ایم و باز شما را از تندروی‌های راست‌گرایانه منع می‌کنیم! این به‌خاطرِ نداشتن عمق است؛ به این دلیل است که ریشه‌ی اعتقادی و فکری وجود ندارد.

بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان بسیجی - ۱۳۸٤/۰۳/۰۵

خشوع و خضوع در برابر خدا

وقتی نماز جماعت می‌خوانید، نمازِ شما باید همراه با توجه به پروردگار و خشوع در مقابل او باشد. وقتی اعتکاف می‌کنید، وقتی روزه می‌گیرید، وقتی اجتماعات مذهبی تشکیل می‌دهید، باید همراه با توجه به خدای متعال و همراه با اخلاص باشد. کلید موفقیت اینهاست. اگر این نباشد، همان چیزی بر سر انسان خواهد آمد که دیدید بر سر عده‌ای آمد.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

آمادگی برای میدان‌های زندگی

بخصوص من در این ایام اعتکاف، صحیفه‌ی سجادیه را توصیه می‌کنم. این صحیفه‌ی سجادیه واقعاً کتاب معجزنشانی است. خوشبختانه حالا ترجمه هم شده و ترجمه‌هائی هست. سال گذشته ترجمه‌ی خوبی از صحیفه‌ی سجادیه را به من دادند و آن را دیدم؛ ترجمه‌ی بسیار خوبی است. از این معارف موجود در دعاهای حضرت علی‌بن‌حسین (سلام الله علیه) در صحیفه‌ی سجادیه، استفاده کنند؛ بخوانند؛ تأمل کنند. اینها فقط دعا نیست؛ درس است؛ این کلمات امام سجاد - و همه‌ی ادعیه‌ای که از ائمه (علیهم‌السّلام) مأثور است و بدست ما رسیده است - پر است از معارف. پس ماه رجب است، ماه عبادت است، ماه توسل به پروردگار است، ماه تضرع است؛ و در این راه، ماه تشبه به امیرالمؤمنین است. با خدا ارتباطمان را قوی کنیم تا در میدان‌های زندگی بتوانیم با اراده‌ی محکم، با قدم استوار و با ذهن روشن، وارد هر میدانی بشویم.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم - ۱۳۸۷/۰۴/۲۶

فصل سوم

اعتکاف و جوانان

جوانان؛ پرچمداران اعتکاف

اعتکاف جوانان؛ نشانه موفقیت نظام اسلامی در برابر فساد جهانی است. امروز شما نگاه کنید! همه‌جا روزه‌دار است، همه جا در حال ذکر و در حال توجّه است و بهترین روزه‌داران از میان جوانانند. ... امروز جوانان ما - در دنیایی که نسل جوان روز به روز، رو به فساد بیشتر می‌رود - در این مملکت، روزبه‌روز پاکیزه‌تر، طاهرتر و نورانیتر می‌شوند.

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه - ۱۳۷۶/۱۰/۱۲

اعتکاف، طبیعت جوانان

این اعتکاف هایی که در مساجد دانشگاه هست، اینها آن طبیعت جوان است. حتّی آن جوانی که خیلی هم متعبّد نیست و در دل، گرایش به معنویات دارد، با آن آدمی که عمری را با گناه و تعلّقات گوناگون گذرانده، دل و جان او سیاه شده و هیچ جذبه‌ی محبّتی در آن وجود ندارد، فرق دارد. جوان، این گونه نیست. طبیعت جوان، پاکی و میل به پاکی، محبّت و میل به محبّت، معنویت و میل به معنویت، روشن‌بینی و میل به روشن بینان است. طبیعت جوان، مقابله با زورگویی هاست. شما در هیچ جای دنیا سراغ ندارید که نهضتی از طرف جوانان به نفع دخالت بیگانگان درست شده باشد. همیشه در هر کجای دنیا که نهضت جوان درست شده، علیه دخالت بیگانگان بوده است. چطور ممکن است یک مشت جوان، به نفع دخالت آمریکا، به نفع تسلّط، نفوذ، آقایی و سروری آمریکا جمع شوند!؟ مگر جوانی تحلیل نداشته باشد و نتواند بفهمد که این نفوذ و این دست‌اندازی، چگونه و از چه راه‌هایی سازماندهی می‌شود.

بیانات در دیدار تشکل‌های مختلف دانشجویی دانشگاه‌های تهران - ۱۳۷۷/۱۰/۲۴

اعتکاف؛ شوق حیرت‌انگیز نسل جوان

شوق جوان‌ها و عشق جوان‌ها حیرت‌انگیز است. من یادم است آن وقتی که ما در مشهد بودیم، اصلاً ندیده بودیم اعتکاف چه جوری است، شنیده بودیم؛ قم که رفتم در همین ایّام‌البیض در مسجد امام اعتکاف می‌شد. شاید من یک وقت رفته بودم دیده بودم، طلبه‌ها می‌آمدند دو نفر، سه نفر، یک گوشه‌ای را انتخاب می‌کردند در آن شبستان مرحوم حاج ابوالفضل - آن شبستان بالایی - چادر می‌کشیدند؛ شاید مجموع افرادی که در آن شبستان اعتکاف می‌کردند به سی نفر، چهل نفر نمی‌رسید. البتّه بعدها که مسجد آقای بروجردی ساخته شد، بعضی‌ها ظاهراً آنجا هم می‌آمدند اعتکاف می‌کردند که آن را من ندیده بودم، لکن مسجد امام را دیده بودیم. این، همه‌ی مظهر این سنّتِ پر مغزِ پر معنا در آن دوره بود: مخصوص قم، آن هم با این تعداد اندک. امروز شما بروید دانشگاه‌های کشور را نگاه کنید - حالا غیر از مسجد گوهرشاد و مسجد جمکران و مساجد مهمّ دیگر و جاهای دیگری که هجوم جمعیّت است؛ در این مساجد دانشگاه‌ها، مسجد دانشگاه تهران و جاهای دیگر - دانشجوهای ما، جوان‌های ما، از مدّتی پیش صف کشیده‌اند، نوبت می‌گیرند و نوبتشان نمی‌رسد، یعنی جا نیست، وسیله نیست برای اداره‌ی آنها؛ این شوق عمومی به این عبادت، این‌جور است؛ خب، این یکی از برکات الهی است.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

اعتکاف؛ دینداری عمیق جوانان

جوانان گاهی از پدرانشان دیندارترند! این تظاهرات عظیمی که به‌عنوان مسائل مذهبی انجام می‌گیرد، این مجالس عظیم مذهبی، این دعاها، همه نشانه دینداری جوانان است. در این چند سال اخیر، در شهرهای مختلف، ده‌ها هزار جمعیت - که اغلب آنها جوانند - دعای امام حسین در روز عرفه را خواندند و زارزار اشک ریختند. دلهای این جوانان - دختر و پسر - پاک و روشن است؛ زود و راحت با خدا ارتباط پیدا می‌کنند؛ آیا اینها بی‌دین‌اند! سنّت اعتکاف در میان مردم ما نبود؛ اما چند سال است که در ایّام اعتکاف، در خیلی از شهرها مساجد عمده پُر از معتکفانی می‌شود که اغلب جوانند. نخیر؛ جوانان ما اغلب متدیّنند و آحاد ملت به دین و ارزش‌های دینی پایبندند.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم - ۱۳۷۸/۱۲/۱۱

اعتکاف؛ جلوه‌ای از دینداری و بصیرت جوان ایرانی

جوان ایرانی در جنگ سلحشور است؛ در سیاست، روشن‌بین است، دشمن‌شناس است، آمریکا را می‌شناسد؛ یک روزی بود که این‌جور نبود. در امور دینی دارای تقیّد است؛ اعتکاف مال جوان‌ها است، راه‌پیمایی‌های بیست‌ودوّم بهمن و روز قدس، در ماه رمضان با دهان روزه مال جوان‌ها است؛ عمده اینها هستند، اینها هستند که برنامه‌ریزی می‌کنند. جشن‌های خیابانی برای نیمه‌ی شعبان، برای ولادت امیرالمؤمنین و امام حسین (علیه السّلام) که این چند سال اخیر باب شده، مال جوان‌ها است، جوان‌ها این کارها را می‌کنند. جشن‌ها و عزاهای مذهبی سرشار از جوان‌ها است. تشییع شهدا با دست‌اندرکاری جوان‌ها است؛ آنها هستند که از شهدا تجلیل می‌کنند، تمجید می‌کنند، آنها را بزرگ می‌دارند. جوان‌های ما این[گونه] هستند.

بیانات در دیدار مردم قم - ۱۴۰۴/۱۰/۱۹

اعتکاف؛ ذخیره معنوی نسل آینده

این جوانی که بعد از این سه روز از اعتکاف آمد بیرون، پاکیزه می‌شود، شستشو می‌شود و می‌آید بیرون؛ طهارتی پیدا می‌کند معنای او؛ این برایش ذخیره است. این خیلی چیز باعظمت و مهمّی است.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

فصل چهارم

اعتکاف و دانشگاهیان

اعتکاف؛ نشانه پیوند علم و ایمان

در دوران رژیم طاغوت به جامعه‌ی جوان کشور این جور تفهیم می‌کردند که اگر می‌خواهید به تمدّن و پیشرفت برسید باید دین را کنار بگذارید؛ می‌گفتند دین و دین‌داری و ایمان دینی با علم و پیشرفت و مانند اینها نمی‌سازد. امروز بیایند چشم‌های کورشان را باز کنند، ببینند که بهترین صنایع ما، پیشرفته‌ترین صنایع بزرگ ما که در رقابت با کشورهای درجه یک دنیا در صدر فهرست قرار داریم، به وسیله‌ی جوان‌های دعای کمیل‌خوان و نمازشب‌خوان دارد پیشرفت می‌کند؛ جوان‌های اهل اعتکاف، جوان‌های اهل دعای ندبه، جوان‌های متدیّن. ما در بحث‌های صنایع پیشرفته‌ی امروز دنیا، در نانو، در هسته‌ای، در موشکی، در فنّاوری زیستی و در بقیّه‌ی فنون پیشرفته‌ی دنیا، امروز ما در رقم‌های بالا قرار داریم، در صفوف مقدّم قرار داریم؛ عمده‌ی کسانی که این کارها را می‌کنند، جوان‌های متدیّن که ما از نزدیک با خیلی از اینها آشنا هستیم، هستند.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی - ۱۳۹۸/۰۱/۰۱

اعتکاف در دانشگاه؛ نماد رویش معنوی

این اعتکافی که در مسجد دانشگاه شد، برای من خیلی شیرین و لذّتبخش بود. الحمدللّه سال به سال اقبال مردم به این اعتکاف زیاد می‌شود. برای من گزارش آوردند که روز سوم، وقتی مردم از مساجد - البته شاید بعضی از جاها، نمیدانم کجا. همه‌جا بوده یا بعضی از جاها - و از اعتکاف بیرون می‌آمدند، با گریه از مسجد جدا می‌شدند! سه روز در مسجد روزه گرفته‌اند؛ دعا و اُنس و ذکر و تضرّع داشتند؛ حالا که می‌خواهند از مسجد جدا شوند، اشکریزان با مسجد و با اعتکاف وداع می‌کنند! اینها چیزهای خیلی خوبی است؛ جلب رحمت پروردگار را می‌کند. شما این را بدانید که بسیاری از موفّقیت‌های امروز ما، بر اثر این چیزهاست.

بیانات در دیدار جمعی از اعضای تشکل‌های دانشجویی - ۱۳۷۵/۰۹/۱۵

مسجد دانشگاه؛ کانون اعتکاف دانشجویی

همین دانشگاه تهران ما، همین مسجد دانشگاه، شاهد عبادت و راز و نیاز و نماز جماعت و اعتکاف و روزه‌داریِ برجسته‌ترین جوانان این مملکت است. بهترین جوانان هر کشور، جوانانی هستند که صاحب فکر و با اندیشه باشند. قاعدتاً و غالباً در میان دانشجویان، این‌طور کسانی به صورت وافر پیدا می‌شوند؛ البته در بین غیردانشجویان هم این‌طور جوانان خوب هستند. ولی در زمان قدیم - زمان ما که جوان بودیم - در میان دانشجویان، در دانشگاه تهران و بعضی دانشگاه‌های دیگر و در همه ایران، شاید هزار نفر اعتکاف نمی‌کردند! در قم که مرکز دین و عبادت بود، شاید چند صدنفر طلبه اعتکاف می‌کردند. معمول نبود؛ مردم دور بودند.

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه - ۱۳۷۶/۱۰/۱۲

اعتکاف؛ نماد حضور دین در دانشگاه‌های کشور

این جور نیست که بنده بی‌خبر باشم از مشکلات فکری و دینی و رفتاری دانشگاه‌های امروز؛ کم و بیش بی‌اطّلاع نیستم امّا حضور دین در دانشگاه‌های کشور یک حضور کاملاً برجسته و نمودار و شوق‌انگیز و بی‌نظیر است؛ قطعاً در دنیای اسلام، ما این همه جوان اهل تعبّد، اهل اعتکاف، اهل نماز مستحبّی، اهل نماز جماعت، اهل دعا، اهل احیاء و قرآن سر گرفتن در دانشگاه‌ها نداریم؛ در هیچ جای دنیای اسلام چنین چیزی وجود ندارد و در اینجا بحمدالله هست. بنابراین امروز جمهوری اسلامی می‌تواند حقّاً به دانشگاه‌هایش افتخار کند.

بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان - ۱۴۰۱/۰۲/۰۶

اعتکاف؛ هویت دانشجوی مسلمان

برای من گزارشی فرستادند که دیشب آن را در جمع علمای دینی مطرح کردم تا این برادران عزیز ما بدانند در دانشگاه ها چه می‌گذرد. آن گزارش درباره روزهای اعتکاف در دانشگاه های تهران و حالت شور و شوق عارفانه جوانان عزیز ما و همکاری تشکّل های مختلف دانشجویی با یکدیگر بود که علی‌رغم این‌که ظاهراً بین آنها دیوارکشی و مرزبندی است، وقتی خود را با خورشید دین مقایسه می‌کنند، هیچ‌گونه مرز و فاصله‌ای بین یکدیگر نمی‌بینند و همه دست در دست هم می‌گذارند. بنابراین کسانی که تبلیغ می‌کنند جوان دانشجوی ما از ارزش‌های دینی روی برگردانده و یا سعی می‌کنند این مسأله تحقّق پیدا کند، راه خطا طی می‌کنند و البته ناکام هم خواهند شد.

بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان زنجان - ۱۳۸۲/۰۷/۲۲

اعتکاف؛ روایتگر پیشرفت معنویت در انقلاب اسلامی

شما همین روزها به مساجد دانشگاه‌ها بروید، ببینید در این روزهای اعتکاف چه خبر است. از فردا جوان های ما می‌روند در مساجد اعتکاف می‌کنند. یکی از شلوغ‌ترین، گرمترین و پرشورترین مراکز اعتکاف، مساجد دانشگاه‌های ماست؛ غیر از مساجد عمومی و مساجد بزرگ، که همه در آن شرکت می‌کنند. این نشان‌دهنده‌ی حرکت مردم به سمت معنویت است. با اینهاست که ما می‌توانیم تشخیص بدهیم، قضاوت کنیم، حکم کنیم به این که کشور ما، ملت ما، در حال پیشرفت است. در همه‌ی ابعاد، کشور دارد پیشرفت می‌کند؛ و همه در زیر پرچم اسلام و در سایه‌ی دعوت الهی این مرد بزرگ، این انسان والا، این جانشین بحق پیامبران و اولیاء الهی. این مرد بزرگ راه را در مقابل ملت ما باز کرد.

بیانات در مراسم بیست و سومین سالگرد رحلت امام خمینی - ۱۳۹۱/۰۳/۱۴

فصل پنجم

اعتکاف؛ رویش انقلاب اسلامی

اعتکاف؛ یکی از رویش‌های انقلاب

پدیده‌ی اعتکاف یکی از رویش‌های انقلابی است؛ ما اول انقلاب این چیزها را نداشتیم. اعتکاف همیشه بود. زمان جوانی ما وقتی ایام ماه رجب فرا میرسید، در مسجد امام قم - آن هم فقط قم؛ در مشهد من اصلاً اعتکاف ندیده بودم! - شاید پنجاه نفر، صد نفر فقط طلبه اعتکاف می‌کردند. این پدیده‌ی عمومی؛ این‌که ده‌ها هزار نفر در مراسم اعتکاف شرکت کنند، آن هم اغلب همه جوان، جزو رویش‌های انقلاب است.

بیانات در خطبه‌های نمازجمعه ۱۳۸٤/۰۵/۲۸

اعتکاف؛ اقبال به آن بعد از انقلاب

در دوران جوانی ما، در حوزه‌ی علمیه‌ی قم، ایام نیمه‌ی رجب که روزهای معروف اعتکاف است، شاید در مسجد امامِ آن روز، ده نفر، پانزده نفر، بیست نفر طلبه - آن هم در مرکز حوزه‌ی علمیه، که قم باشد - اعتکاف می‌کردند؛ این کار معمول نبود، بلد نبودند. امروز در دانشگاه‌های کشور، هزاران نفر از جوانان دانشجو - دختران و پسران - در مساجد دانشگاه‌ها اعتکاف می‌کنند، سه روز عبادت می‌کنند، خلوت می‌کنند، با خدای خود ارتباط برقرار می‌کنند؛ مساجد بزرگ و مجامع بزرگ که جای خود دارد.

بیانات در مراسم بیست و دومین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله) ۱۳۹۰/۰۳/۱۴

اعتکاف؛ نهاد تولید قدرت ملی

نهادهایی که در جمهوری اسلامی پدید آمد و نهال هایی که سر کشید در زمینه‌ی اجتماعی و فرهنگی و دینی، یکی دو تا نیست و بحمدالله نظام جمهوری اسلامی و انقلاب اسلامی نشان داد که در زمینه‌های گوناگون، قدرت تولید دارد، قدرت سازندگی دارد. همین نهادسازی یکی از مظاهر قدرت تولید است؛ یکی از همین نهادها مسئله‌ی اعتکاف است که شما آقایان بحمدالله متصدّی و مباشر آن هستید.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

رشد اقبال جوانان به اعتکاف پس از انقلاب

هیچ وقت در این کشور در طول سالهای گذشته، از دوران جوانی و نوجوانی ما، به یاد نداریم که در ماه رمضان، در مساجد کشور یا در مسجد گوهرشاد مشهد، مردم بیایند اعتکاف بکنند. در ایام‌البیض سه روزِ متعارف ماه رجب یا ماه شعبان، ما تعداد معدودی در قم دیده بودیم که اعتکاف می‌کردند؛ آن هم غالباً طلبه‌ها. در غیر آن معمول نبود. امروز در ایام اعتکاف، دانشگاه ها و مساجد و سرتاسر کشور و مساجد جامع، مملو از معتکفین است؛ علاوه‌ی بر آن، در دهه‌ی آخر ماه رمضان، جمعیت عظیمی مشغول اعتکاف بودند. چه کسانی؟ پیرمردها؟ پیرزن‌ها؟ نه، همین جوان ها، جوان ترین ها. این دیگر در دنیا نظیر ندارد. این نسل جوان امروز ماست. امروز گرایش به دین و ارزشهای انقلابی، وجه غالب جامعه است.

بیانات در دیدار مردم گرمسار ۱۳۸۵/۰۸/۲۱

در زمان قدیم -زمان ما که جوان بودیم- در میان دانشجویان، در دانشگاه تهران و بعضی دانشگاه‌های دیگر و در همه‌ی ایران، شاید هزار نفر اعتکاف نمی‌کردند. در قم که مرکز دین و عبادت بود، شاید چند صد نفر طلبه اعتکاف می‌کردند. معمول نبود؛ مردم دور بودند.

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه - ۱۳۷۶/۱۰/۱۲

اعتکاف؛ مهجوریت در پیش از انقلاب

خوشبختانه اقبال مردم به این سنّت [اعتکاف]خیلی بالا است؛ شوق جوان‌ها و عشق جوان‌ها حیرت‌انگیز است. من یادم است آن وقتی که ما در مشهد بودیم، اصلاً ندیده بودیم اعتکاف چه جوری است، شنیده بودیم؛ قم که رفتم در همین ایّام‌البیض در مسجد امام اعتکاف میشد. شاید من یک وقت رفته بودم دیده بودم، طلبه‌ها می‌آمدند دو نفر، سه نفر، یک گوشه‌ای را انتخاب می‌کردند در آن شبستان مرحوم حاج ابوالفضل - آن شبستان بالایی - چادر می‌کشیدند؛ شاید مجموع افرادی که در آن شبستان اعتکاف می‌کردند به سی نفر، چهل نفر نمیرسید. البتّه بعدها که مسجد آقای بروجردی ساخته شد، بعضی‌ها ظاهراً آنجا هم می‌آمدند اعتکاف می‌کردند که آن را من ندیده بودم، لکن مسجد امام را دیده بودیم. این، همه‌ی مظهر این سنّتِ پر مغزِ پر معنا در آن دوره بود: مخصوص قم، آن هم با این تعداد اندک. امروز شما بروید دانشگاه‌های کشور را نگاه کنید - حالا غیر از مسجد گوهرشاد و مسجد جمکران و مساجد مهمّ دیگر و جاهای دیگری که هجوم جمعیّت است؛ در این مساجد دانشگاه‌ها، مسجد دانشگاه تهران و جاهای دیگر - دانشجوهای ما، جوان‌های ما، از مدّتی پیش صف کشیده‌اند، نوبت میگیرند و نوبتشان نمیرسد، یعنی جا نیست، وسیله نیست برای اداره‌ی آنها؛ این شوق عمومی به این عبادت، این‌جور است؛ خب، این یکی از برکات الهی است.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

اعتکاف؛ جلوه موفقیت نظام اسلامی

امروز شما نگاه کنید! همه‌جا روزه‌دار است، همه جا در حال ذکر و در حال توجّه است و بهترین روزه‌داران از میان جوانانند. جلسات قرآن، جلسات دعا، جلسات توسّل، جلسات تضّرع و سخنرانی های طولانی هست. اصلاً آیا با گذشته قابل مقایسه است؟ اعتکاف نیز همین‌طور بود. اصلاً اعتکاف در گذشته خیلی کم بود؛ سخت بود، کار مشکلی بود. باید سه روز، روزه می‌گرفتند، در مسجد می‌ماندند و از مسجد بیرون نمی‌رفتند؛ همه کس حاضر نبود.

امروز جوانان ما - در دنیایی که نسل جوان روز به روز، رو به فساد بیشتر میرود - در این مملکت، روزبه‌روز پاکیزه‌تر، طاهرتر و نورانی‌تر می‌شوند. آن وقت تبلیغات استکباری، این کشور و این جوانان، این دانشگاه، این دانشجو و این استاد دانشگاه و نیز این طبقات گوناگون مردم را که همه سعی می‌کنند به خدا نزدیک شوند، و خودشان را بیشتر با اسلام و احکام اسلامی منطبق کنند، می‌کوشد این‌گونه وانمود کند که از اسلام دور شده‌اند!

نظام اسلامی آن‌چنان جوانان را تربیت کرده و آن‌چنان حکومتی آورده است که وقتی همه دنیا از فسادهای اخلاقی رنج می‌برند، اینها درامانند.

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه - ۱۳۷۶/۱۰/۱۲

اعتکاف؛ معجزه فرهنگی نظام اسلامی

[نظام اسلامی] عیار معنویّت و اخلاق را در فضای عمومی جامعه بگونه‌ای چشمگیر افزایش داد. این پدیده‌ی مبارک را رفتار و منش حضرت امام خمینی در طول دوران مبارزه و پس از پیروزی انقلاب، بیش از هر چیز رواج داد؛ آن انسان معنوی و عارف و وارسته از پیرایه‌های مادّی، در رأس کشوری قرار گرفت که مایه‌های ایمان مردمش بسی ریشه‌دار و عمیق بود. هرچند دست تطاول تبلیغات مروّج فساد و بی‌بندوباری در طول دوران پهلوی‌ها به آن ضربه‌های سخت زده و لجنزاری از آلودگی اخلاقی غربی را به درون زندگی مردم متوسّط و بخصوص جوانان کشانده بود، ولی رویکرد دینی و اخلاقی در جمهوری اسلامی، دل‌های مستعد و نورانی بویژه جوانان را مجذوب کرد و فضا به سود دین و اخلاق دگرگون شد. مجاهدت های جوانان در میدان‌های سخت از جمله دفاع مقدّس، با ذکر و دعا و روحیه‌ی برادری و ایثار همراه شد و ماجراهای صدر اسلام را زنده و نمایان در برابر چشم همه نهاد. پدران و مادران و همسران با احساس وظیفه‌ی دینی از عزیزان خود که به جبهه‌های گوناگون جهاد می‌شتافتند دل کندند و سپس، آنگاه که با پیکر خون‌آلود یا جسم آسیب‌دیده‌ی آنان روبه‌رو شدند، مصیبت را با شکر همراه کردند. مساجد و فضاهای دینی رونقی بی‌سابقه گرفت. صف نوبت برای اعتکاف از هزاران جوان و استاد و دانشجو و زن و مرد و صف نوبت برای اردوهای جهادی و جهاد

سازندگی و بسیج سازندگی از هزاران جوان داوطلب و فداکار آکنده شد. نماز و حج و روزه‌داری و پیاده‌روی زیارت[اربعین] و مراسم گوناگون دینی و انفاقات و صدقات واجب و مستحب در همه‌جا بویژه میان جوانان رونق یافت و تا امروز، روزبه‌روز بیشتر و باکیفیّت‌تر شده است. و اینها همه در دورانی اتّفاق افتاده که سقوط اخلاقی روزافزون غرب و پیروانش و تبلیغات پُرحجم آنان برای کشاندن مرد و زن به لجنزارهای فساد، اخلاق و معنویّت را در بخش‌های عمده‌ی عالم منزوی کرده است؛ و این معجزه‌ای دیگر از انقلاب و نظام اسلامی فعّال و پیشرو است.

بیانیه گام دوم انقلاب - ۱۳۹۷/۱۱/۲۲

فصل ششم

اعتکاف و جامعه اسلامی

اعتکاف؛ نشانه جهت‌گیری صحیح جامعه

مسجد، هم مدرسه است، هم دانشگاه، هم مرکز تفکّر و تأمل، هم مرکز تصفیه روح، هم مرکز خلوص و مرکز اتّصال بنده به خداست. ارتباط زمین و آسمان است. جایی است که انسان خود را به منبع لایزال فیض و قدرت وصل می‌کند. انسان در مسجد، خود را به خدا متصّل می‌کند. بنابراین باید قدر مساجد را دانست. باید در مساجد حضور پیدا کرد. بحمداللّه به برکت انقلاب در این سالهای اخیر، این معنا زیاد شده و کیفیّت پیدا کرده است. همه شنیدید که امسال در ایام اعتکاف در ماه مبارک رجب، در بسیاری از مساجد سراسر کشور، جوانان ما، زنان و مردان از قشرها و سنین مختلف، رفتند و در مسجد ماندند؛ سه روز روزه گرفتند و با خدا مأنوس شدند. بعد از آن هم با گریه و اشک و آه، مسجد را وداع گفتند و بیرون آمدند، تا برای سال آینده آماده شوند. عزیزان من! این برای یک جامعه، علامت خوبی است. «ٱلَّذِينَ إِن مَّكَّنَّـٰهُمْ فِي ٱلْأَرْضِ أَقَامُواْ ٱلصَّلَوٰةَ»(۲)، علامت یک حکومت الهی، علامت یک حرکت صحیح و دارای جهت‌گیری صحیح است. این را جدّی بگیرید و تقویت کنید.

بیانات در دیدار طلاب و مردم قم - ۱۳۷۵/۱۰/۱۹

اعتکاف؛ تقویت هویت دینی ملت

ایـن خیلـی مهـم اسـت از ایـن جهـت کـه اوّلاً سـمت و سـوی حرکـت ملّـت ایـران را و هویّـت ملّـت ایـران را بـه رخ دوسـت و دشـمن می‌کشـد. نـه راهپیمایـی بیسـت‌ودوّم بهمـن مربـوط بـه یـک سـلیقه‌ی سیاسـی اسـت و نـه جلسـات محـرّم و مـاه رمضـان و اعتـکاف و راه‌پیمایـی اربعیـن مربـوط بـه یـک سـلیقه‌ی سیاسـی اسـت، [بلکـه] مربـوط بـه همـه‌ی ملّـت ایـران و مربـوط بـه همـه‌ی سـلایق گوناگـون کشـور اسـت. پـس ایـن نشـان می‌دهـد کـه سـمت و سـوی حرکـت ملّـت ایران، سـمت و سـوی انقلابـی و دینـی اسـت؛ مربـوط بـه هـر سـلیقه‌ی سیاسـی کـه باشـند.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۶/۰۱/۰۱

اعتکاف؛ تصویر واقعی جامعه ایران

این بخش‌های برجسته و درخشانی [است] که انسان در طول سال در مجموعه‌ی کشور مشاهده می‌کند؛ از جمله گروه‌های جهادی -که اشاره کردم تقریباً ده هزار هسته‌ی گروه جهادی فعّالند- بسیج سازندگی، راهیان نور، راه‌پیمایی‌های انقلاب، اعتکاف‌ها، مراسم حسینی و عاشورایی که روزبه‌روز رونق بیشتری پیدا می‌کنند؛ این تصویرِ واقعی از کشور است؛ اینها چیزهایی است که با توجّه به آنها می‌شود ملّت ایران را شناخت.

بیانات در همایش ده‌ها هزار نفری «خدمت بسیجیان» در ورزشگاه آزادی ۱۳۹۷/۰۷/۱۲

فصل هفتم

اعتکاف در میدان تقابل فرهنگی

اعتکاف؛ ناکامی پروژه دین‌زدایی

مسأله دینِ مردم هم مهمّ است. این مردم دیندارند؛ اما یک عدّه می‌خواهند وانمود کنند که مردم به دین اعتنایی ندارند! نه؛ این‌طور نیست. این مردم همان مردمی هستند که رژیم پهلوی پنجاه سال تلاش خودش را در دین‌زدایی در این کشور صرف کرد؛ اما نتوانست. بعد از پنجاه سال، همین مردم برای دین و به نام دین، پشت سرِ یک مرجع دینی قیام کردند؛ نظام اسلامی را سرپا کردند؛ پرچم اسلام را بلند کردند؛ دنیا را متوجّهِ عزّت اسلام کردند و خودشان را در چشم مسلمانان دنیا - بلکه غیرمسلمانان - عزیز کردند. آیا این ملت از دین دست برمی‌دارد؟! خیال می‌کنند که جوانان بی‌دین‌اند! جوانان گاهی از پدرانشان دیندارترند! این تظاهرات عظیمی که به‌عنوان مسائل مذهبی انجام می‌گیرد، این مجالس عظیم مذهبی، این دعاها، همه نشانه دینداری جوانان است. در این چند سال اخیر، در شهرهای مختلف، ده‌ها هزار جمعیت - که اغلب آنها جوانند - دعای امام حسین در روز عرفه را خواندند و زارزار اشک ریختند. دل‌های این جوانان - دختر و پسر - پاک و روشن است؛ زود و راحت با خدا ارتباط پیدا می‌کنند؛ آیا اینها بی‌دین‌اند! سنّت اعتکاف در میان مردم ما نبود؛ اما چند سال است که در ایّام اعتکاف، در خیلی از شهرها مساجد عمده پُر از معتکفانی می‌شود که اغلب جوانند. نخیر؛ جوانان ما اغلب متدیّنند و آحاد ملت به دین و ارزش‌های دینی پایبندند.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم - ۱۳۷۸/۱۲/۱۱

اعتکاف؛ پاسخ جوانان به تهاجم فرهنگی

چه چیزی موجب می‌شود که با این بمباران فرهنگی‌ای که سال گذشته در مجموعه‌ای از مطبوعات زنجیره‌ای علیه مذهب و علیه فکر مذهبی و علیه انقلاب و علیه امام و علیه همه چیز صورت گرفت، وقتی روزهای اعتکاف ماه رجب فرا رسید، مسجد دانشگاه تهران جزو شلوغ‌ترین مراکز اعتکاف شود؟ چه کسی به جوانان گفت بروید اعتکاف کنید؛ سه روز روزه بگیرید و از مسجد بیرون نروید و وقت تان را در آنجا به عبادت و ذکر و دعا و تضرّع و توسّل بگذرانید؟ چه کسی به جوانان بخشنامه کرده بود؟ من خبر دارم که در رشت هم مساجد و مجامعی وجود دارد که قبله امید جوانان است؛ به آنجا می‌روند و استفاده معنوی می‌برند.

بیانات در دیدار جوانان و فرهنگیان در مصلّای رشت - ۱۳۸۰/۰۲/۱۲

اعتکاف؛ لرزه بر اندام استکبار

امروز دستگاه استکبار حقیقتاً با همه وجود، از هیمنه و هیبت این انقلاب عظیم و این ملت بزرگ، خائف و لرزان است. ملتی با این عظمت؛ همین ملتی که نوزده سال با این همه سختی ها مقاومت کرده است، دیدید که امسال بیست‌ودوم بهمن - سالگرد انقلاب - را با چه شکوهی برگزار کرد! دیدید که این ملت، مظاهر انقلاب را چگونه گرامی می‌دارد! دیدید که علی‌رغم آن همه تلاش دشمنان، جوانان ما، دانشجویان ما، کارگران ما و قشرهای مختلف مردم، چگونه مظاهر مذهب را، دین را و تعبّد را بزرگ می‌شمارند! اینها را دشمن هم دید. دشمن هم اعتکاف دانشجویان در مسجد دانشگاه را دید؛ مساجدِ پُر از معتکفان را که اکثر آنها جوانان بودند، دید. دشمن از اینها می لرزد.

بیانات در دیدار جمعی از کارگران و معلمان - ۱۳۷۷/۰۲/۰۹

اعتکاف؛ نشانه غلبه جبهه فرهنگی انقلاب

ببینید، علی‌رغم همه‌ی این ظواهری که [شما] دوستان اشاره کردید، بنده هم به آنها توجّه دارم و اذعان دارم، یک واقعیّتی وجود دارد؛ علیه کشور ما در زمینه‌ی هجوم فرهنگی خیلی کار دارد می‌شود؛ مال امروز هم نیست، حالا امروز هم که فضای مجازی آمده است و حجمْ چند برابر شده، لکن از سابق هم به وسیله‌ی رادیوها، به وسیله‌ی تلویزیون‌ها، با وسایل گوناگون علیه مسائل فرهنگی در جمهوری اسلامی تلاش می‌شده و کار می‌شده. علی‌رغم همه‌ی اینها یک مجموعه‌ی عظیم جوان -نه یک مجموعه‌ی کوچک، نه یک اقلّیّت- پایبند به مبانی دینی، به مبانی اعتقادی و مبانی فرهنگی جمهوری اسلامی‌اند؛ این نشان‌دهنده‌ی آن است که ما در جهاد فرهنگی هم از دشمن قوی‌تر هستیم. مسائل گوناگونی [هست] که بعضی از آنها را شماها اشاره کردید، بعضی را هم اشاره نکردید. تظاهرات دینی‌ای که این سالها دارد انجام می‌گیرد -مسئله‌ی راه‌پیمایی اربعین، مسئله‌ی اعتکاف، مسئله‌ی عزاداری‌های حسینی، بعد در این اواخر مسئله‌ی تشییع عظیمِ بی‌نظیر شهید عزیزمان، شهید سلیمانی، و از این قبیل چیزها- همه نشان‌دهنده‌ی این است که جمهوری اسلامی در نبرد و مبارزه‌ی فرهنگی هم با جبهه‌ی استکبار با همه‌ی تلاشی که او دارد می‌کند، عقب‌مانده نیست و کارهای بزرگی انجام شده و پیشرفت‌های بزرگی صورت گرفته.

بیانات در ارتباط تصویری با نمایندگان تشکل‌های دانشجویی ۱۳۹۹/۰۲/۲۸

فصل هشتم

توصیه‌ها و الزامات اعتکاف

حفظ خلوت فردی معتکف

این اعتکافی که جوان‌ها انجام می دهند، در واقع دارند با خدا خلوت می کنند. اعتکاف بیشتر یک کار فردی است؛ ایجاد یک ارتباط با خداست. جوری نشود که برنامه‌های جمعی این مراکز اعتکاف، حال خلوت و حال ارتباط فردی و قلبی با خدا را در افراد ضعیف بکند یا بگیرد. مجال بدهند؛ وقت بگذارند؛ بگذارند این جوان‌ها قرآن بخوانند، نهج‌البلاغه بخوانند، صحیفه‌ی سجادیّه بخوانند.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم در سالروز میلاد حضرت علی (ع؟) ۱۳۸۷/۰۴/۲۶

محوریت قرآن، نهج‌البلاغه و صحیفه سجادیه در اعتکاف

بخصوص من در این ایام اعتکاف، صحیفه‌ی سجادیه را توصیه میکنم. این صحیفه‌ی سجادیه واقعاً کتاب معجزنشانی است. خوشبختانه حالا ترجمه هم شده و ترجمه‌هائی هست. سال گذشته ترجمه‌ی خوبی از صحیفه‌ی سجادیه را به من دادند و آن را دیدم؛ ترجمه‌ی بسیار خوبی است. از این معارف موجود در دعاهای حضرت علی‌بن‌حسین (سلام الله علیه) در صحیفه‌ی سجادیه، استفاده کنند؛ بخوانند؛ تأمل کنند. اینها فقط دعا نیست؛ درس است؛ این کلمات امام سجاد - و همه‌ی ادعیه‌ای که از ائمه (علیهم‌السّلام) مأثور است و بدست ما رسیده است - پر است از معارف.

بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم در سالروز میلاد حضرت علی (؟ع؟) ۱۳۸۷/۰۴/۲۶

لزوم برنامه ریزی هوشمندانه در اعتکاف

مهم‌ترین کار [در اعتکاف]، برنامه‌ریزی است. اگر چنانچه برنامه‌ریزی نشد و کمک نشدند این جمعِ جوانِ مشتاق و شوریده‌ای که برای اعتکاف وارد این مسجد شده‌اند، این نیروها هدر خواهد رفت و احیاناً زیان‌آفرین خواهد شد. برنامه‌ریزی هم باید، هم هوشمندانه باشد، هم با توجّه به معنای اعتکاف باشد.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

پرهیز از جنجال‌های معمول جامعه در اعتکاف

این خیلی چیز باعظمت و مهمّی است: سه روز روزه‌داری و انقطاع از دنباله‌های متعارف زندگی، و توجّه به خدای متعال و به معنویّات و به معارف و به توحید؛ اینها خیلی باارزش است. مراقب باشید این درست انجام بگیرد، درست هدایت بشود؛ گویندگان خوبی باشند، بروند حرف بزنند، معارف دینی را به آنها یاد بدهند. از جنجال های گوناگونی [هم] که در حاشیه‌سازی‌های معمول جامعه نقش دارند، پرهیز بشود و این سه روز را بگذاریم برای جهات معنوی.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

ارتباط با خدا، اصل اعتکاف

در ایـن سـه روز اعتـکاف، ارتباط‌گیـری بـا خـدا اصـل باشـد و بـرای آن برنامه‌ریـزی بشـود؛ ایـن آن چیـزی اسـت کـه اصـل اسـت و ان‌شـاءالله بیشـتر هـم خواهـد شـد.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

اعتکاف؛ فرصت تجربه معاشرت اسلامی

اعتکاف جای عبادت است؛ البتّه عبادت فقط هم نماز خواندن نیست؛ تماسّ خوب با معتکفین، ارتباط دوستانه و برادرانه، فراگیری از آنها، تعلیم‌دهی به آنها، معاشرت اسلامی را تجربه کردن و آموختن؛ همه‌ی اینها فرصت‌هایی است که در اعتکاف ممکن است پیش بیاید؛ [برای] این باید برنامه‌ریزی بشود.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

عدم تبدیل فرایند اعتکاف به یک دستگاه پول‌ساز

البتّه خب، پشتیبانی و پذیرایی و مانند اینها هم خوب است. البتّه من شنیده‌ام؛ بعضی از این مساجد کأنّه از این شوق و ذوق مردم استفاده می‌کنند، یک پول های زیادی از این کسانی‌که می‌روند می‌گیرند؛ این‌جور هم نباید باشد. پول گرفتن از آنها عیب ندارد، بهتر همین است - کاری که مردم کمک مالی بکنند و اشتراک مالی پیدا کنند، اصلاً برکت پیدا می‌کند. از خصوصیّات پول مردم و کمک مردم، برکت داشتن است - منتها مراقبت کنند که این(اعتکاف) به یک دستگاه پول‌سازی و مانند اینها تبدیل نشود.

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف ۱۳۹۳/۰۲/۱۵

اعتکاف؛ تمرین خواندن نماز با حضور قلب

در آستانه ایام نیمه ماه رجب و برگزاری مراسم معنوی اعتکاف در مساجد سراسر کشور، رئیس ستاد مرکزی اعتکاف با ارسال نامه‌ای از رهبر انقلاب اسلامی درخواست کرد که توصیه‌ای به معتکفین داشته باشند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، در تاریخ ۱۴۰۳/۱۰/۱۹ در پاسخ به این درخواست، خطاب به کسانی که امسال در مراسم معنوی اعتکاف شرکت کرده‌اند، فرمودند: «در حال اعتکاف سعی کنند نماز را با حضور قلب بخوانند».

تثبیت حالات معنوی پس از اعتکاف

کاری کنید که این جوانی که سه روز می‌آید آنجا توجّه پیدا می‌کند و حال و توسّل و تضرّع و تغییر در او به وجود می‌آید ــ قهراً [این‌جوری است] دیگر؛ جوان‌ها زود [اُنس می‌گیرند] ــ این بماند، این تثبیت بشود؛ یعنی این حالت، ثبات پیدا کند. خب مثلاً پای منبر آقا می‌نشینیم، تا نشسته‌ایم خوب است، تأثیر [دارد]؛ امّا بعد که رفتیم بیرون باید بماند آن مطلب، آن روحیه، آن حالت، آن اجتناب از گناه، تا وقتی که باز یک مطلب دیگری پیش بیاید که طبعاً باز تقویت کند. لذا در برنامه‌های اعتکاف، این نکته را باید در نظر گرفت.

بیانات در پایان مراسم روضه شهادت امام کاظم علیه‌السلام در جمع مسئولان ستاد مرکزی اعتکاف
۱۴۰۳/۱۱/۰۷

توصیه ای به محرومان از مراسم اعتکاف

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۸ پاسخ به نامه ستاد مرکزی اعتکاف و برای استفاده از فرصت ایام‌البیض ماه رجب به تمام مشتاقان مراسم معنوی اعتکاف امسال توصیه‌ای مرقوم داشتند:بسمه تعالی کسانی که از عمل بافضیلت اعتکاف محروم مانده‌اند، بهتر است در هر یک از این سه روز نماز حضرت جعفر طیار علیه‌السلام بخوانند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در پاسخ به نامه ستاد مرکزی اعتکاف و برای استفاده از فرصت ایام‌البیض ماه رجب به تمام مشتاقان مراسم معنوی اعتکاف توصیه‌ای را در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۰۶ مرقوم داشتند:

بسمه تعالی

امسال نیز بسیاری از متعبّدان از فضیلت اعتکاف محرومند.

پیشنهاد می‌شود که در هر یک از سه روز نماز جناب جعفر طیار را به‌جا آورند.

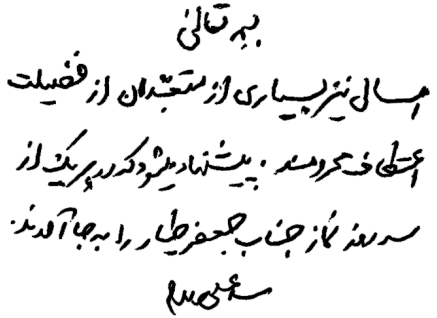

توصیه رهبر انقلاب برای مشتاقان محروم از مراسم اعتکاف؛ ۹۹/۱۲/۶

KHAMENEI.IR

فصل نهم

اعتکافِ آینده‌ساز

اعتکاف؛ تربیت نسل مؤمن

امّا حرکت، حرکت مستمر به سمت قلّه بوده، حرکت به سمت پیشرفت بوده؛ هم پیشرفت مادّی، هم پیشرفت معنوی. دیدید راجع به دهه‌ی هشتادی‌ها چقدر برای مردم لطیفه‌های مسخره‌آمیز بیان کردند؛ در گزارش‌هاآمده که در اعتکاف امسال دهه‌ی هشتادی‌ها حدود ۷۰ درصد جمعیّتی بودند که اعتکاف کردند؛ این‌جوری است دیگر. ملّت هم از لحاظ معنوی، هم از لحاظ مادّی پیشرفت کرده.

بیانات در دیدار جمعی از فرماندهان نیروی هوایی و پدافند هوایی ارتش ۱۴۰۱/۱۱/۱۹

اعتکاف و ساخت جامعه معنوی

عیار معنویّت و اخلاق را در فضای عمومی جامعه بگونه‌ای چشمگیر افزایش داد. این پدیده‌ی مبارک را رفتار و منش حضرت امام خمینی در طول دوران مبارزه و پس از پیروزی انقلاب، بیش از هر چیز رواج داد؛ آن انسان معنوی و عارف و وارسته از پیرایه‌های مادّی، در رأس کشوری قرار گرفت که مایه‌های ایمان مردمش بسی ریشه‌دار و عمیق بود. هرچند دست تطاول تبلیغات مروّج فساد و بی‌بندوباری در طول دوران پهلوی‌ها به آن ضربه‌های سخت زده و لجنزاری از آلودگی اخلاقی غربی را به درون زندگی مردم متوسّط و بخصوص جوانان کشانده بود، ولی رویکرد دینی و اخلاقی در جمهوری اسلامی، دل‌های مستعد و نورانی بویژه جوانان را مجذوب کرد و فضا به سود دین و اخلاق دگرگون شد. مجاهدت های جوانان در میدان‌های سخت از جمله دفاع مقدّس، با ذکر و دعا و روحیه‌ی برادری و ایثار همراه شد و ماجراهای صدر اسلام را زنده و نمایان در برابر چشم همه نهاد. پدران و مادران و همسران با احساس وظیفه‌ی دینی از عزیزان خود که به جبهه‌های گوناگون جهاد می‌شتافتند دل کندند و سپس، آنگاه که با پیکر خون‌آلود یا جسم آسیب‌دیده‌ی آنان روبه‌رو شدند، مصیبت را با شکر همراه کردند. مساجد و فضاهای دینی رونقی بی‌سابقه گرفت. صف نوبت برای اعتکاف از هزاران جوان و استاد و دانشجو و زن و مرد و صف نوبت برای اردوهای جهادی و جهاد سازندگی و بسیج سازندگی از هزاران جوان داوطلب و فداکار آکنده شد. نماز و حج و روزه‌داری و پیاده‌روی زیارت و مراسم گوناگون دینی و انفاقات و صدقات واجب و

مستحب در همه‌جا بویژه میان جوانان رونق یافت و تا امروز، روزبه‌روز بیشتر و باکیفّیت‌تر شده است. و اینها همه در دورانی اتّفاق افتاده که سقوط اخلاقی روزافزون غرب و پیروانش و تبلیغات پُرحجم آنان برای کشاندن مرد و زن به لجن زارهای فساد، اخلاق و معنویّت را در بخش‌های عمده‌ی عالم منزوی کرده است؛ و این معجزه‌ای دیگر از انقلاب و نظام اسلامی فعّال و پیشرو است.

بیانیه گام دوم انقلاب ۱۳۹۷/۱۱/۲۲

اعتکاف؛ پشتوانه پیشرفت کشور

جوان های اهل اعتکاف، جوان‌های اهل دعای ندبه، جوان‌های متدیّن. ما در بحث های صنایع پیشرفته‌ی امروز دنیا، در نانو، در هسته‌ای، در موشکی، در فنّاوری زیستی و در بقیّه‌ی فنون پیشرفته‌ی دنیا، امروز ما در رقم‌های بالا قرار داریم، در صفوف مقدّم قرار داریم؛ عمده‌ی کسانی که این کارها را می‌کنند، جوان‌های متدیّن که ما از نزدیک با خیلی از اینها آشنا هستیم، هستند.

بیانات در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی ۱۳۹۸/۰۱/۰۱

متن کامل بیانات در اولین دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف و اعضای سوّمین جشنواره‌ی سراسری علمی فرهنگی اعتکاف

۱۳۹۳/۰۲/۱۵

نهادهایی که در جمهوری اسلامی پدید آمد و نهال‌هایی که سر کشید در زمینه‌ی اجتماعی و فرهنگی و دینی، یکی دو تا نیست و بحمدالله نظام جمهوری اسلامی و انقلاب اسلامی نشان داد که در زمینه‌های گوناگون، قدرت تولید دارد، قدرت سازندگی دارد. همین نهادسازی یکی از مظاهر قدرت تولید است؛ یکی از همین نهادها مسئله‌ی اعتکاف است که شما آقایان بحمدالله متصدّی و مباشر آن هستید.

اعتکاف در واقع [یعنی] خود را محبوس کردن در یک مکان محدود و ایجاد محدودیّت در خود. عُکوف یعنی بسته بودن؛ خود را به یک نقطه‌ای منحصر کردن، برای اینکه خلوتی در دل به‌وجود بیاید که انسان بتواند فرصت ارتباط صمیمی و خالص با خدای عالَم را پیدا کند؛ اعتکاف این است؛ یعنی عبادتی است که جنبه‌ی ریاضت دارد. خیلی از عبادات همین‌جورند؛ جنبه‌ی ریاضت دارند. ریاضت‌هایی که انسان با طوع و رغبت بر خود تحمیل می‌کند تا درون خود را، معنویّت خود را، دل خود را ارتقا ببخشد؛ این از جمله‌ی این‌چنین عبادتهایی است. حالا معمولِ ما سه روز است - که خب، فقها هم در این باره بحث کرده‌اند - منتها خب، ادامه دارد یعنی تا نُه روز، ده روز، میتوانند اعتکاف کنند. اشاره کردید جنابعالی، پیغمبر اکرم دهه‌ی آخر ماه رمضان را اعتکاف می‌کردند، می‌رفتند در مسجد و بیرون نمی‌آمدند و کارها را آنجا انجام می‌دادند. فرصت خوبی است؛ خوشبختانه اقبال مردم به این سنّت خیلی بالا است؛ شوق جوان‌ها

و عشق جوان‌ها حیرت‌انگیز است. من یادم است آن وقتی که ما در مشهد بودیم، اصلاً ندیده بودیم اعتکاف چه جوری است، شنیده بودیم؛ قم که رفتم در همین ایّام‌البیض در مسجد امام اعتکاف می‌شد. شاید من یک وقت رفته بودم دیده بودم، طلبه‌ها می‌آمدند دو نفر، سه نفر، یک گوشه‌ای را انتخاب می‌کردند در آن شبستان مرحوم حاج ابوالفضل - آن شبستان بالایی - چادر می‌کشیدند؛ شاید مجموع افرادی که در آن شبستان اعتکاف می‌کردند به سی نفر، چهل نفر نمی‌رسید. البتّه بعدها که مسجد آقای بروجردی ساخته شد، بعضی‌ها ظاهراً آنجا هم می‌آمدند اعتکاف می‌کردند که آن را من ندیده بودم، لکن مسجد امام را دیده بودیم. این، همه‌ی مظهر این سنّتِ پر مغزِ پر معنا در آن دوره بود: مخصوص قم، آن هم با این تعداد اندک. امروز شما بروید دانشگاه‌های کشور را نگاه کنید - حالا غیر از مسجد گوهرشاد و مسجد جمکران و مساجد مهمّ دیگر و جاهای دیگری که هجوم جمعیّت است؛ در این مساجد دانشگاه‌ها، مسجد دانشگاه تهران و جاهای دیگر - دانشجوهای ما، جوان‌های ما، از مدّتی پیش صف کشیده‌اند، نوبت می‌گیرند و نوبت‌شان نمی‌رسد، یعنی جا نیست، وسیله نیست برای اداره‌ی آنها؛ این شوق عمومی به این عبادت، این‌جور است؛ خب، این یکی از برکات الهی است. بحمدالله خدای متعال این زمینه را فراهم کرده و این توفیق را داده و مغناطیس محبّت الهی و ذکر الهی، دل‌های جوان‌ها را به خودش جذب کرده؛ این را باید مغتنم شمرد. این یک فرصت [است.]

همه‌ی فرصت‌های ما در درون خودشان تهدیدهایی هم دارند؛ اشاره کردید، یکی از موضوعاتی که در این جشنواره‌ی شما بنا است مورد بررسی قرار بگیرد، آسیب‌شناسی بود؛ این آسیب‌شناسی را جدّی بگیرید. اعتکاف جای عبادت است؛ البتّه عبادت فقط هم نماز خواندن نیست؛ تماسّ خوب با معتکفین، ارتباط دوستانه و برادرانه، فراگیری از آنها، تعلیم‌دهی به آنها، معاشرت اسلامی را تجربه کردن و آموختن؛ همه‌ی اینها فرصت‌هایی است که در اعتکاف ممکن است پیش بیاید؛ [برای] این باید برنامه‌ریزی بشود. مهم‌ترین کار، برنامه‌ریزی است. اگر چنانچه برنامه‌ریزی نشد و کمک نشدند این جمعِ جوانِ مشتاق و شوریده‌ای که برای اعتکاف وارد این مسجد شده‌اند، این نیروها هدر خواهد رفت و احیاناً زیان‌آفرین خواهد شد. برنامه‌ریزی هم باید، هم هوشمندانه باشد، هم با توجّه به معنای اعتکاف باشد. حالا فرض کنیم مثلاً یکی بیاید برنامه‌ریزی کند که برای این اعتکاف فیلم نشان بدهیم! خب، فیلم که همه جا آدم می‌بیند؛ فیلم که احتیاج به روز ایّام‌البیض و در مسجد و مانند اینها ندارد. اعتکاف برای نزدیک شدن به خدا است. شما ببینید چه کار می‌توانید بکنید که هم دل او به خدا نزدیک بشود، هم مغز و ذهنش به خدا نزدیک بشود؛ که طبعاً وقتی انسان در درون، در دل، در باطن با خدای متعال انس پیدا کرد، در ظاهرِ او هم اثر می‌گذارد و در ظاهر هم نشان داده می‌شود. وقتی حالت خشوع به انسان دست داد، خضوع هم به دنبال خشوع می‌آید؛ و این آن‌وقت در زندگی اثر می‌گذارد؛ این جوانی که بعد از این سه

روز از اعتکاف آمد بیرون، پاکیزه می‌شود، شستشو می‌شود و می‌آید بیرون؛ طهارتی پیدا می‌کند معنای او؛ این برایش ذخیره است. این خیلی چیز باعظمت و مهمّی است: سه روز روزه‌داری، و انقطاع از دنباله‌های متعارف زندگی، و توجّه به خدای متعال و به معنویّات و به معارف و به توحید؛ اینها خیلی باارزش است. مراقب باشید این درست انجام بگیرد، درست هدایت بشود؛ گویندگان خوبی باشند، بروند حرف بزنند، معارف دینی را به آنها یاد بدهند. از جنجالهای گوناگونی [هم] که در حاشیه‌سازی‌های معمول جامعه نقش دارند، پرهیز بشود و این سه روز را بگذاریم برای جهات معنوی. حالا بعد آمدند بیرون، خیلی میدانهای دیگر و عرصه‌های دیگر زندگی هست که انسان در آن عرصه‌ها در جامعه وارد می‌شود، امّا در این سه روز، ارتباط‌گیری با خدا اصل باشد و [برای آن] برنامه‌ریزی بشود؛ این آن چیزی است که [اصل است] و ان‌شاءالله بیشتر هم خواهد شد.

البتّه خب، پشتیبانی و پذیرایی و مانند اینها هم خوب است. البتّه من شنیده‌ام؛ بعضی از این مساجد کأنّه از این شوق و ذوق مردم استفاده میکنند، یک پولهای زیادی از این کسانی‌که میروند می‌گیرند؛ این‌جور هم نباید باشد. پول گرفتن از آنها عیب ندارد، بهتر همین است - کاری که مردم کمک مالی بکنند و اشتراک مالی پیدا کنند، اصلاً برکت پیدا میکند. از خصوصیّات پول مردم و کمک مردم، برکت داشتن است - منتها مراقبت کنند که این به یک دستگاه پولسازی و مانند اینها تبدیل نشود.

امیدواریم انشاءالله خدای متعال توفیقات معتکفین ما را روزبه‌روز افزایش بدهد؛ انشاءالله بارش رحمت الهی بر دلهای آنها در درجه‌ی اوّل، و به برکت این جوان‌ها بر دلهای سیاه ما نازل بشود و بتوانیم ما هم از نورانیّت آنها و از معنویّت آنها بهره ببریم؛ و خداوند به شما دوستان هم که در کار اعتکاف فعّال هستید کمک کند و بتوانید به بهترین وجهی این کار را و این صدقه‌ی جاریه را انشاءالله انجام بدهید.

والسّلام علیکم و رحمةالله

۱۳۹۳/۰۲/۱۵

متن کامل بیانات در جمع مسئولان ستاد مرکزی اعتکاف

۱۴۰۳/۱۱/۷

دستتان درد نکند؛ خدا خیرتان بدهد ان‌شاءالله؛ خدا قبول کند از شما این زحمتی را که کشیدید و اعتکاف را رواج دادید. اعتکاف در زمان ما اصلاً نبود، خیلی معمول نبود. در مشهد که من اصلاً ندیده بودم هیچ کس اعتکاف کند. در قم، در مسجد امام [حسن عسکری علیه‌السلام]، در آن شبستان بالا، شاید مثلاً پنج شش تا از این بینِ ستون‌ها را پرده می‌کشیدند و در هر پرده‌ای دو نفر یا سه نفر از طلبه‌ها آنجا معتکف میشدند. در همه‌ی قم که منحصر می‌شد به همان مسجد امام [حسن عسکری علیه‌السلام]، مجموعاً شاید مثلاً ۲۰ نفر یا ۲۵ نفر معتکف می‌شدند. [امّا حالا] این‌همه جوان، این‌همه مرد، زن، نوجوان، در همه جای کشور، در همه‌ی مساجد، [معتکف می‌شوند؛] این نعمتِ خیلی بزرگی است.

منتها کاری کنید که این جوانی که سه روز می‌آید آنجا توجّه پیدا میکند و حال و توسّل و تضرّع و تغییر در او به وجود می‌آید ـ قهراً [این‌جوری است] دیگر؛ جوان‌ها زود [اُنس میگیرند] ـ این بماند، این تثبیت بشود؛ یعنی این حالت، ثبات پیدا کند. خب مثلاً پای منبر آقا می‌نشینیم، تا نشسته‌ایم خوب است، تأثیر [دارد]؛ امّا بعد که رفتیم بیرون باید بماند آن مطلب، آن روحیه، آن حالت، آن اجتناب از گناه، تا وقتی که باز یک مطلب دیگری پیش بیاید که طبعاً باز تقویت کند. لذا در برنامه‌های اعتکاف، این نکته را باید در نظر گرفت.

۱۴۰۳/۱۱/۷

بیانات در دیدار اعضای ستاد مرکزی اعتکاف
و اعضای سومین جشنواره‌ی سراسری علمی فرهنگی اعتکاف

۱۳۹۳/۰۲/۱۵

اهمیت

مظهر قدرت انقلاب اسلامی در زمینه‌ی نهادســـــازی اجتماعی، فرهنگی و دینی

معنا

خود را محبوس کـــردن در یک مـــکان محدود برای ایجـاد خلـــوت درونـــی و فرصت ارتباط صمیمـــی و خالص با خدای عالم

- نتیجه‌گیری
  - جنبه ریاضت داشتن اعتکـــاف به‌عـــنوان یک عبادت
- ویژگی عبادت ریاضتی
  - تحـــمیل کردن ریاضت‌هایی به وسیله انسان برخودش با طـــوع و رغبت با هدف ارتقاء بخشیدن معنویت خود

زمینه مناسب

بالا بودن اقـــــبال مردم به سنت اعتکاف و حیرت انگیز بودن شوق و عشق جوانان به سنت اعتکاف

۱ پیشینه
- اعتکاف اندک افرادی فقط در شهر قم در پیش از انقلاب
  - ۱- مشاهده نشدن اعتکاف در مشهد توسط رهبری پیش از انقلاب
  - ۲- اعتکاف سی یا چهل نفر در شبستان مسجد امام حسن عسگری در قم
  - ۳- اعتکاف عده‌ی در مسجد آیت الله بروجردی در قم

۲ ویژگی
- یکی از برکات الهی

۳ شاهد
- علت کم بودن جا و امکـــانات برای اداره همه علاقه‌مندان به اعتکاف به دلیل ازدیاد جمعیت
- صف کشیدن جوانان برای ثبت‌نام در مراسم اعتکاف مساجد دانشگاه‌ها

۴ منشا
- جذب دلهای جوانان با مغناطیس محبت و ذکر الهی
- فراهم شدن شوق عمومی به اعتکاف توسط خدای متعال

لازمه
- مغتنم شمردن توفیق الهی به عنوان یک فرصت

آسیب شناسی

- استفاده از شوق و ذوق مردم در جهت دریافت پولهای زیاد از معتکفین توسط برخی مساجد
  - تذکر
    - عیب نداشتن پول گرفتن از معتکفین و برکت یافتن کارها با مشارکت مالی مردم در صورت تبدیل نشدن اعتکاف به دستگاه پول‌سازی
- هدر رفتن و زیان آفرین شدن جمع جوان مشتاق و شوریده در اعتکاف در صـــورت عدم برنامه ریزی
  - وظیفه ما
    - برنامه ریزی برای اعتکاف
      - ۱ ضرورت
        - هدایت و مراقبت از درست انجام شدن اعمال اعتکاف
      - ۲ لازمه
        - هوشمندانه بودن و توجه به معنای اعتکاف
      - ۳ هدف
        - نزدیک شدن دل و مغز معتکفین به خدا
      - ۴ مصداق
        - حضور گویندگان خوب برای یاد دادن معارف دینی
          - پرهیز نمودن از جنجال های گوناگون و حاشیه سازی
      - ۵ شاخص
        - اصل بودن ارتباط با خدا

> اعتکاف، مظهر قدرت انقلاب اسلامی در زمینه‌ی نهادسازی اجتماعی، فرهنگی و دینی است

